

Utbildningsinspektion i Bredfjällsskolans rektorsområde, grundskola F–9

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolorna

Bredfjällsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	66
Förskoleklass	25
Grundskola	130
Särskola	1

Bredfjällsskolan, som benämns Emmahuset av personal och elever, ligger i stadsdelen Lärjedalen och ingår i delområde Hammarkullen. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i arbetslag. Eleverna är indelade i åldersblandade grupper. Eleverna har idrott, slöjd och hem- och konsumentkunskap vid Hammarkullsskolan. Eleverna fortsätter i allmänhet sin skolgång vid Hammarkullsskolan efter årskurs 6. För närvarande projekteras en nybyggnation av Bredfjällsskolan/Emmahuset. Den nybyggda skolan blir då en skola för elever i förskoleklass och årskurserna 1–9.

Bredfjällsskolan/Emmahuset är en mångkulturell skola, där 92 procent av eleverna har invandrarbakgrund. Skolan ligger i ett bostadsområde från miljonprogrammets tid. Skolans lokaler är belägna i bottenvåningen av ett åttavåningshus i Hammarkullen.

Röseredsskolan	Antal elever
Grundskola	12

Linden	Antal elever
Grundskola	6

Bergum	Antal elever
Grundskola	5

I Lärjedalen finns sedan 1973 vad man kallar ”resursskolor”. De är Röseredsskolan med 12 platser för elever i årskurserna 1–7, resursskolan Linden med plats för 6 elever i årskurserna 1–6 samt resursskolan i Bergum med plats för 8–12 elever i årskurserna 7–9. Just nu finns där bara 5 elever varav 3 är frånvarande vid tillfället för inspektionen. Samtliga verksamheter är belägna med visst avstånd till andra skolor och Linden är inrymd i en hyresfastighet. Viss personal menar att det är bra att verksamheterna ligger avsides. Verksamheten vid Röseredsskolan består förutom skola av fritidsverksamhet och arbete med familjerna.

Genomförandet av inspektionen i Bredfjällsskolans rektorsområde

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för inspektionen i Bredfjällsskolans rektorsområde har bestått av undervisningsråden Ulla-Britt Norin, Eva Wallentin, Kjell Ahlgren och Agneta Kristensson. Under besöket deltog även Skolverkets chefsjurist Ingegärd Hillborn och avdelningsjurist Alf Johansson. Besök i Bredfjällsskolans rektorsområde genomfördes den 26 januari samt 9 och 10 februari 2005.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Bredfjällsskolan/Emmahuset i stadsdelen Lärjedalen, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Bredfjällsskolans rektorsområde genomfördes intervjuer med elevgrupper, personal, rektorn samt Bredfjällsskolans/Emmahusets elevhälsoteam. Lektioner i samtliga årskurser besöktes. Under besöket fördes också spontana samtal med elever och personal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad "Balansen". I "Balansen" ingår regelbundna kvalitetsmätningar. Den kvalitetsdialog som kommunen arbetar med i form av att samtala med företrädare för verksamheten ligger också till grund för denna rapport.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Vid Bredfjällsskolan/Emmahuset sker ett intensivt arbete med elevernas sociala beteende. Lärarna anser att detta ger ett gott resultat omedelbart men att det snabbt glöms bort och ständigt behöver aktualiseras. Personalen betonar att de aldrig släpper en olöst konflikt. Eleverna säger att de trivs i skolan och lär sig mycket. Några elever säger att det förekommer prat på lektionerna som kan vara störande. Andra elever säger att de får arbetsro och att deras lärare är bra. Bråk förekommer, men när de tycker att konflikterna blir för svåra hämtar de en lärare. Eleverna uttrycker att vissa motsättningar förekommer mellan elever från skolans två arbetslag, Juvelen och Kristallen. Under besöket hör inspektörerna att elevernas språkbruk ibland skapar irritation i samvaron. Vid samtal med inspektörerna tycker en elev att hon har rätt att vara otrevlig tillbaka, när andra elever är otrevliga.

I "Balansen" för vårterminen 2004 visas sammanvägda index över elevernas uppfattning i frågor som rör deras skolgång. Det redovisade indexet för "trivsel och trygghet" i förskoleklass till och med årskurs 3 visar att Bredfjällsskolan/Emmahuset ligger på samma nivå som det värde som gäller för Göteborg som helhet. För årskurs 4 till och med årskurs 5 ligger värdena något över genomsnittet för Göteborg.

Resursskolor

Arbetet med normer och värden har stort fokus vid de s.k. resursskolorna. Det finns en tydlig ambition att lära eleverna att uppträda väl och att stärka elevernas självförtroende. Dock ser inspektörerna inga direkta exempel på att eleverna har någon delaktighet och inflytande över sitt eget lärande. Av intervjuer med elever framgår att de skulle vilja bestämma mer och att de saknar kamrater.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att personalens arbete vid Bredfjällsskolan/Emmahuset, när det gäller normer och värden behöver förbättras. Skolan bör utveckla arbetet kring elevernas språkbruk. De av eleverna uppfattade motsättningarna mellan skolans två arbetslag bör åtgärdas.

Vid resursskolorna bör elevernas delaktighet och inflytande över sitt eget lärande öka.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förtrogenhet att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Resultatet av Skolverkets nationella prov i årskurs 5 har under åren varierat mellan 55 procent och 95 procent. Rektorn anser att resultaten av de nationella proven till stor del beror på vilken skolgång eleverna haft, på elevens hemsituation och ibland på att eleven visat sig tillhöra särskolans elevgrupp men av olika anledningar ändå går i grundskolan och följer 1994 års läroplan för det offentliga skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Samtliga elever som inte uppnår målen för de nationella proven i årskurs 5 får extra stöd och åtgärdsprogram upprättas, enligt rektorn. En analys görs också av det samlade resultatet för att se om det krävs någon kompetensutvecklingsinsats för personalen. Rektorn och personalen tycker sig se, att allt fler elever behöver allt mer hjälp och stöd. Rektorn upplever att de resurser som krävs för detta är svåra att skapa.

Resultatet av Skolverkets nationella prov i årskurs 5 för elever vid Bredfjällsskolan/Emmahuset, år 2003 och 2004 visar att målen uppnås enligt följande:

År	Svenska	Engelska	Matematik
2003	84 %	85 %	86 %
2004	83 %	84 %	91 %

För att tydliggöra elevens utveckling används de s.k. Emmacirklarna, där personalen har formulerat vad varje elev bör ha lärt sig när eleven lämnar skolan. Emmacirklar finns för ämnena svenska, engelska, matematik, praktisk-estetiska ämnen samt samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen. Varje elevs framsteg dokumenteras och används vid utvecklingssamtal samt vid överlämnande till andra skolor. Med hjälp av Emmacirklarna konkretiseras och dokumenteras varje elevs utveckling.

Resursskolor

Betoningen på undervisning i svenska, matematik och engelska är stor vid de s.k. resursskolorna. Elevernas resultat följs upp på olika vis. Lärarna har genom personlig kännedom om elevens kunskapsutveckling inblick eller också förs dokumentation. I vissa fall används nationella prov eller diagnoser. Någon samlad bild av elevernas resultat vid de s.k. resursskolorna har inspektörerna inte kunnat finna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas resultat avseende kunskaper är av god kvalitet. Bredfjällsskolan/Emmahuset har rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling och stödja de elever som behöver extra stöd. Vid resursskolorna saknas rutiner för att kunna följa och se elevernas kunskapsutveckling.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Trivselregler för skolan finns enligt elever och personal, men de är inte nedtecknade. En plan mot kränkande behandling, benämnd Emmahusets plan för trygghet, finns. Planen saknar definition av mobbning och kränkande behandling. Den beskriver hur personalen arbetar för att skapa trygghet samt hur personalen förebygger mobbning och bör agera vid upptäckt av mobbning. I planen beskrivs inga rutiner för åtgärder vid övriga former av kränkande behandling eller rutiner för dokumentation av mobbning eller kränkande behandling.

Personalen beskriver vid inspektionstillfället hur de arbetar mot kränkningar bl.a. med hjälp av samtal och drama. En dramapedagog finns anställd vid skolan. Dramapedagogens huvuduppgift är att arbeta förebyggande med elevgrupper där problem uppstått. En lärare beskriver sitt arbete med värdegrundsfrågor tillsammans med sina elever och skolans dramapedagog. I gruppen arbetar lärare och elever med att beskriva och diskutera bland annat känslor och konflikt-hantering.

På skolan finns klassråd och elevråd. Rektorn deltar vid skolans elevrådsmöten, där elever ur årskurserna 3–5 är representerade. De har vid elevrådsmöten diskuterat planeringen av den nya skola som skall byggas för att ersätta deras nuvarande skola. Den nya skolan är avsedd för elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Eleverna beskriver dessutom hur elevrådet varit delaktigt i att genomföra en föreställning, kallad Småstjärnorna. De har även kunnat påverka så att skolgårdens trasiga fotbollsmål blivit lagade.

Skolhälsovård och ett elevhälsoteam finns där skolsköterska, skolpsykolog, specialpedagog, socialsekreterare, dramapedagog och rektorn ingår. Elevhälsoteamet finns som hjälp för arbetslagen. Där kan de svårigheter diskuteras som personalen möter i arbetet med eleverna. Elevhälsoteamet kan bistå med konsultation, utredningar och handledning. Rektorn har det yttersta ansvaret för elevhälsoarbetet. Eventuella beslut kring eleven tas på elevvårdskonferens. Då kallar rektorn elevens vårdnadshavare, eleven, berörd personal samt berörd elevhälsopersonal. Åtgärdsprogrammen innehåller information om elevens starka sidor, mål och åtgärder samt tidpunkt för utvärdering.

I ”Balansen” för vårterminen 2004 visas elevernas uppfattning i frågor som rör deras skolgång. Det redovisade indexet för ”medbestämmande” i förskoleklass till och med årskurs 3 visar att Bredfjällsskolan/Emmahuset ligger något över det värde som gäller för Göteborg som helhet. För årskurs 4 till och med årskurs 5 ligger värdena betydligt över genomsnittet för Göteborg.

Resursskolorna

På resursskolorna läggs stor vikt vid att skapa rutiner för arbetet och att ge eleverna en lugn miljö att arbeta i. Inspektörerna noterar att det är påfallande tyst vid besöken. Med tanke på att verksamheterna som benämns "resursskolor" är personaltäta och har få elever är miljön också tät och nära. Stor vikt läggs vid att eleverna skall fungera socialt tillsammans med andra elever och med personalen. Elevgrupperna består till allra största delen av pojkar. Inspektörerna har inte kunnat notera några formella råd för inflytande, utan direkta diskussioner sker istället då behov uppstår. De s.k. resursskolorna har ett gemensamt handlingsprogram mot kränkande behandling där det inte framgår om och när föräldrar kontaktas. Inte heller vad som sker i de fall vuxna kränker elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans plan mot kränkande behandling bör behandla alla former av kränkande behandling samt beskrivning av dokumentation och åtgärder vid kränkande behandling. Elevråd och klassråd finns för elever i årskurserna 3–5, men dokumentation om de yngre elevernas formella inflytande saknas. Resursskolorna lägger stor vikt vid att skapa en lugn miljö och att eleverna skall fungera socialt. I det för resursskolorna gemensamma handlingsprogrammet mot kränkande behandling framgår inte om och när föräldrar kontaktas eller vad som sker i de fall vuxna kränker elever.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personal och elever är indelade i två arbetslag, Juvelen och Kristallen. Båda arbetslagen består av grundskollärare, förskollärare, fritidspedagoger och elevassistenter. Eleverna är indelade i åldersblandade grupper. Vid besöket får inspektörerna ta del av hur personal och elever i ett av arbetslagen gemensamt planerar tillsammans med elever från förskoleklass och årskurs 1. Eleverna väljer vilka arbetsuppgifter de vill arbeta med. Personalen arbetar integrerat och tar vara på varandras kompetenser.

Eleverna säger att ett flertal av deras lärare skapar en positiv stämning. De intervjuade eleverna uppskattar de flesta av sina lärare. Lektionsbesöken visar vid inspektionstillfället på varierad undervisning, men ibland saknas ordning, reda och struktur under lektionerna. Inspektörerna uppfattar att större delen av undervisningen bland de äldre eleverna är ämnesindelad. Inspektörerna får ta del av övervägande lärarledd verksamhet, men få tillfällen där undervisningen ger utrymme för elevernas eget ansvar för sin inläring. Enligt eleverna gör de ibland egna arbeten. En elevgrupp arbetar vid inspektionstillfället med arbetschema. Samtliga elever i gruppen har likadana scheman. Läraren säger att ar-

betsschemat används endast under innevarande skoldag. Det innehåller uppgifter i svenska, matematik och uppgifter efter eget val.

Eleverna säger att de lär sig i skolan, men att de sällan diskuterar målen för den egna utbildningen eller hur de lär sig. De säger att de går i skolan för att bli bra och ger ett gemensamt intryck av att de trivs i skolan.

Elever och personal beskriver hur de använder sig av föräldraintervjuer som utgångspunkt för en del av arbetet. Personalen har influerats av en bok, "Class-room interviews" skriven av Paula Rgovin från New York. Ett aktuellt tema för eleverna är just nu Afrika. De bjuder in en förälder till en elev i klassen. Intervju med en förälder från Somalia har genomförts. Lärare och elever intervjuar föräldern och antecknar. Med utgångspunkt från den information lärare och elever får fortsätter arbetet i klassen och eleverna väljer att göra fördjupningar efter eget intresse. Föräldrarnas reaktioner har varit mycket positiva och personalen tycker detta är ett sätt att göra föräldrar mer delaktiga i skolans verksamhet. Flera elever har valt att lära sig mer om Afrikas djurliv. Personalen utvärderar temat genom att dokumentera vad eleverna vet om Afrika före respektive efter temaarbetet.

Eftersom eleverna har skilda förutsättningar arbetar personalen mycket individualiserat, enligt rektorn. De använder sig av bild, lek, drama och arbetar med ett eller flera teman varje termin. Rektorn anser att ett ökat antal elever är i behov av extra stöd och att många elever saknar tillräckligt stöd i sin hemmiljö.

Resursskolor

Resursskolor har skapats eftersom det på några av stadsdelens grundskolor finns elever som skolorna uppger sig inte förmå att hantera i klassrumsmiljön. Inspektörerna konstaterar att en del av dessa elever hamnar i ett pedagogiskt vakuum eftersom de inte får plats i de särskilda undervisningsgrupperna eller i en så kallad resursskola. De är kvar i sin klass efter förmåga men är ofta, av olika skäl, på drift i skolans korridorer eller utomhus. Någon av dessa elever som väntar på plats har assistent som stöd. I vissa fall visas dessa elever ut från del av lektion för att eleven uppfört sig illa. Rektorn och representanter från elevhälsoteam bekräftar att utvisning av elever är ganska vanligt förekommande på någon av skolorna och de tror att detta beror på att det saknas rutiner för hur personalen skall agera och att många lärare är ovana att hantera störande elever.

För varje elev, på de s.k. resursskolorna, anpassas uppgifterna och de har också ett individuellt schema. Elever uttrycker att uppgifterna är lätta och att de gärna skulle se större utmaningar. Inspektörerna noterar att undervisningen mer är att betrakta som enskild än individualiserad. Det är få tillfällen till dialog och kommunikation mellan eleverna. Skoldagen är organiserad i arbetspass och rast. Vid inspektörernas besök avslutas arbetspasset genom att en lärare med sin blick ger eleverna en och en tillåtelse att lämna klassrummet.

I ett informationsmaterial riktat till föräldrar framgår att undervisningen slutar klockan 13.00, eftersom eleverna har svårt att koncentrera sig senare. Det framgår dock inte vilka grunder som ligger bakom denna bedömning.

De åtgärdsprogram som upprättas på de s.k. resursskolorna utvärderas löpande. Av dessa kan inspektörerna konstatera att det finns en viss tendens att betona

elevernas svagheter i stället för styrkor. Åtgärdsprogrammen ger inte heller något större utrymme åt att beskriva eller utveckla pedagogiska åtgärder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det pedagogiska arbetet vid Bredfjällsskolan/Emmahuset är av god. Metoder för hur eleverna kan få ta större ansvar och göras mer medvetna om sitt lärande kan dock utvecklas genom att de är med och formulerar mål och planerar arbetet.

Inspektörerna konstaterar att även elever som väntar på placering vid resursskola enligt skollagen har rätt till stöd, se vidare stadsdelsrapporten för Lärjedalen. Resursskolornas åtgärdsprogram bör i högre grad betona elevens styrkor och i större utsträckning beskriva eller utveckla pedagogiska åtgärder.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rätts säkerhet.

Skolverksamheten i Lärjedalen är uppdelad i 4 områden med varsin områdeschef. Bredfjällsskolans rektorsområde ingår i område Hammarkullen. Rektorn träffar områdeschef och övriga rektorer inom området för att diskutera gemensamma frågor. Rektorn vid Bredfjällsskolan/Emmahuset är också rektor för stadsdelens tre resursskolor. De är Rösereds resursskola, med ca 12 platser för elever i årskurserna 1–7, resursskolan Linden som har 6 platser för elever i årskurserna 1–6 samt resursskolan i Bergum med plats för 8–12 elever i årskurserna 7–9.

Personalen i respektive arbetslag på Bredfjällsskolan/Emmahuset har gemensam tid för diskussion och planering 1,5 timma varannan vecka. Arbetsplatsträff där alla deltar hålls en gång varje månad. Personalen säger sig vara mycket intresserad av pedagogiska diskussioner. Flera nyanställningar har skett under läsåret. Nyanställd personal säger att de inte har fått introduktion kring Bredfjällsskolans/Emmahusets pedagogiska tankar. De har, enligt rektorn, erbjudits mentor på skolan men valt att avstå. Rektorn ger en annan beskrivning av hur introduktion av nyanställd personal sker. Rektorn ger exempel på hur en nyanställd arbetat parallellt med en annan anställd under två månader. En nyanställd gjorde praktik vid Bredfjällsskolan/Emmahuset terminen före sitt vikariat. En tredje vikarierande lärare med lång erfarenhet fick en genomgång av rektorn om skolans historia samt förhållningssätt och arbetssätt. Alla nyanställda får en pärm med arbetsplan, förhållningssätt, kursplaner etc. Rektorn säger sig också ha tre introduktionssamtal under den nyanställdes första månader.

Personalen uttrycker att rektorn lyssnar på deras tankar och synpunkter. De säger att hon driver den pedagogiska utvecklingen. Arbetslagen säger att de är starka och självständiga och att de stöttar varandra vid svårigheter.

Eleverna vid Bredfjällsskolan/Emmahuset känner till vem som är deras rektor, med undantag av de yngsta eleverna. De säger att rektorn hälsar på i verksamheten ibland. Rektorerna har sin expedition vid deras skola.

Bredfjällsskolan/Emmahuset har en arbetsplan, där personalen beskriver sin verksamhet och vad de tycker är speciellt med deras skola. Skolans kvalitetsredovisning innehåller mål, men saknar bedömning av i vilken mån målen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

Resursskolor

Rektorerna för resursskolorna försöker att genom besök hålla sig underrättad om verksamheterna och leda personalen. Tätheten i dessa besök kan variera då vissa perioder kräver mer närvaro av rektorerna. Eleverna har under den tid de är placerade vid "resursskolorna" i vissa fall två rektorer, dvs. rektorerna för resursskolan och rektorerna för elevernas tidigare "hemskola". Enligt dokument från 2002 skall resursskolorna fortlöpande lämna information till elevvårdsansvarig på vad man kallar "hemskolan". Det framgår inte tydligt vem detta är.

De s.k. resursskolorna erbjuder starkt individualiserad undervisning. Verksamheten vid skolan leds av rektorerna för Bredfjällsskolans rektorsområde. Enligt denne behåller dock rektorerna vid elevernas s.k. hemskola ansvaret för eleven. Skolornas målgrupp är ungdomar som har svårigheter att i den vanliga skolan tillgodogöra sig den undervisning som ges. Svårigheterna kan t.ex. visa sig i relationer med vuxna och kamrater, gränslöshet, inlärningsproblem etc.

Eleverna som går på "skolor" som de s.k. resursskolorna är elever som är i behov av särskilt stöd och där den s.k. hemskolan inte förmått att ge eleven undervisning och de stödåtgärder som behövs. Principen är att barn i behov av särskilt stöd bör undervisas inom det ordinarie skolväsendet, i den närmaste skolan och i sin ordinarie klass. Undervisningen skall vara inkluderande dvs. alla elever skall i största möjliga mån undervisas tillsammans. Detta aktualiserar en rad frågeställningar kring den här verksamheten; kvaliteten på undervisningen, hur urvalet av elever sker, ledningen för verksamheten, vem som har ansvaret för eleven och vilka möjligheter eleven har att gå tillbaka till den s.k. hemskolan. Se vidare i stadsdelsrapporten för Lärjedalen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning och ledning i Bredfjällsskolan/Emmahuset är av god kvalitet. Skolans kvalitetsredovisning bör dock innehålla bedömning av i vilken mån målen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

Resursskolornas elever skall ha kännedom om vem som är deras rektor.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Vid Bredfjällsskolan/Emmahuset är elevens val integrerat i temaarbetet. Eleverna får välja att fördjupa sig i olika delar inom temat. Det kan vara av både teoretisk och praktisk karaktär. Eleverna tycker att de väljer vad de vill arbeta med på sin skoltid men de är inte medvetna om att det finns något som heter elevens val.

Eleverna har språkval i årskurs 6. Språkvalsundervisningen är förlagd till närliggande Nytorpsskolan och innebär att de kan välja mellan tyska, franska, spanska eller engelsk-svenska.

Utbildningen är avgiftsfri. Lärarna har en summa avsatt per elev som skall täcka kostnader för läromedel, förbrukningsmaterial och utflykter m.m. Inga extra kostnader tas ut av föräldrarna.

Verksamheten följer den fördelning av tid på ämnen och årskurser som Lärjedalen har fastställt och har minst den garanterade omfattningen.

Ca 95 procent av eleverna på skolan får undervisning i svenska som andra språk. Fyra lärare på skolan har utbildning i svenska som andra språk. Undervisningen är integrerad med ordinarie svenskundervisning och andra ämnen. De elever som så önskar får modersmålsundervisning 80 minuter varje vecka. Undervisning i somaliska, arabiska, kurdiska samt spanska sker på skolan. Modersmålsundervisning i övriga språk sker på andra skolor i stadsdelen.

På skolan finns ett fritidshem med två avdelningar som är integrerade i skolans lokaler. Där deltar elever från förskoleklass och årskurserna 1–3. För de äldre eleverna finns en fritidsklubb på skolan. Där finns ca 20 platser, i första hand för elever ur årskurs 4. I mån av plats kan även en del elever från årskurs 5 få plats.

Personalen är mån om att ha ett bra förhållande till föräldrarna. Utbildningens mål, innehåll och arbetsformer liksom rättigheter och skyldigheter klargörs för föräldrar och elever. Föräldrarna inbjuds till kvällar med öppet hus, buffékvällar m.m. Föräldrarna informeras regelbundet via veckobrev från respektive klass. Information om skolans verksamhet finns översatt till engelska, somaliska och arabiska.

På skolan finns ett föräldraråd med personalrepresentanter från de olika arbetslagen och föräldrarepresentanter. Föräldrarådets möten är öppna för alla föräldrar och det kan komma flera föräldrar utöver de valda representanterna på vissa möten. Studiecirklar för föräldrar anordnas också. Under våren inbjuds till en kväll på temat "barnen i våra hjärtan" som Rädda Barnen anordnar. Skolan ordnar tolk när det behövs, där finns i nuläget inga restriktioner.

Resursskolor

Enligt uppgift från rektorn sker placering vid de s.k. resursskolorna genom att "någon av Lärjedalens skolor önskar plats för en elev". Efter att en ansökan har skickats in och om det finns en ledig plats görs en bedömning om den aktuella elevens behov och hur eleven tros passa in i gruppen. Beslut om placering fattas av rektorn i samråd med personalen.

Det finns en kö av elever i behov av plats på någon av resursskolorna. Enligt stadsdelen är allt fler av eleverna som har plats/står i kö utagerande och har problem med koncentration och impuls kontroll samt är sena vad gäller läs- och skrivinläring. Samtidigt som det finns en kö kan också, vid tillfället för inspektion, konstateras att det finns elever som enligt personalen, borde vara i en vanlig klass, men där det ännu inte finns någon aktuell skola att placera eleven i. Vid de s.k. resursskolorna finns elever mottagna i särskolan placerade. Inspektörerna konstaterar att vid resursskolorna finns elever placerade som borde vara i en vanlig klass och elever som är mottagna i särskolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är god vid Bredfjällsskolan/Emmahuset. Formerna för elevens val bör utvecklas. Eleverna bör vara medvetna om att de gör egna val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Bredfjällsskolan/Emmahuset är den totala resurstilldelningen 21 årsarbetare för skola fritidshem och fritidsklubb. Då är allt inkluderat såsom extra stöd, vikarie, samt köpta tjänster för slöjd, hemkunskap, viss idrott och modersmål. All personal har pedagogisk utbildning, enligt rektorn.

Samtliga resurser är fördelade till arbetslagen för att eftersträva en så flexibel organisation som möjligt, enligt rektorn och personalen. Verksamheten organiseras utifrån de behov personalen ser hos eleverna. Personalen säger att de utgår från elevernas behov, kunskaper och de mål de arbetar mot.

Undervisningen är förlagd till ett bostadshus i Hammarkullens centrum. Ett antal lägenheter i bottenvåningen är ombyggda och anpassade till verksamheten. Lokalerna är funktionellt inredda och kan användas flexibelt för undervisning i mindre och större grupper. Skolans bibliotek är inrymt i ett mindre rum

och en del av en korridor. Böckerna är inte uppställda så att de är lätt åtkomliga för eleverna. För att kunna stimulera läsintresset ytterligare kan bibliotekets möjligheter ses över. En ny Bredfjällsskola/Emmahus planeras med byggstart inom en nära framtid. Den nya skolan är planerad för elever i förskoleklass och årskurserna 1–9.

Läromedel och materiel är lämpade för utbildningen. Lärarna uppger att de är nöjda med de läromedel de har och att de har möjlighet köpa det de behöver.

Enligt personalen är de nöjda med sina möjligheter till kompetensutveckling. De anser att de får den kompetensutveckling de behöver. Kompetensutvecklingstid har använts för handledning av personalen med hjälp av psykolog och specialpedagog. Båda arbetslagen är ITIS-utbildade. De deltar i olika utbildningar efter intresse och behov i arbetslaget. De har exempelvis gått på kursen ”Våga bryta mönster”, som behandlar konflikthantering samt en utbildning i pedagogisk dokumentation. En del kompetensutveckling är gemensam för hela skolan och en del kompetensutveckling bestäms centralt i stadsdelen.

Skolmaten tillagas på Hammarkullsskolan. Eleverna äter i sina respektive klassrum.

Skolgården är omväxlande med olika platser för lek. Eleverna är nöjda och tycker det finns mycket att göra på rasterna.

Resursskolor

Lokaler, utrustning och läromedel varierar betydligt vid de tre resursskolorna. Där arbetar 14 årsarbetare samt viss ytterligare personal i slöjd

Sammanfattningsvis är inspektörernas bedömning att den samlade lärarkompetensen, övriga resurser såsom lokaler, läromedel, utrustning och övrig pedagogiskt materiel ger goda förutsättningar för ett flexibelt lärande vid Bredfjällsskolan/Emmahuset. Biblioteket bör förbättras för att stimulera läsintresset.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Bredfjällsskolan/Emmahuset övergripande är av god kvalitet. Skolan har rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling och stödja de elever som behöver extra stöd. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är god vid Bredfjällsskolan/Emmahuset. Den samlade lärarkompetensen, övriga resurser såsom lokaler, läromedel, utrustning och övrig pedagogiskt materiel är goda på Bredfjällsskolan/Emmahuset.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas språkbruk,
- motsättningar mellan elever inom skolan,
- öka elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet,
- uppföljning av elevernas kunskapsutveckling vid de s.k. resursskolorna,
- plan mot kränkande behandling,
- de yngre elevernas formella inflytande,

- elevernas ansvar för och medvetenhet om sitt eget lärande,
- åtgärdsprogram vid resursskolorna,
- rektors ansvar för eleverna vid de s.k. resursskolorna,
- elevens val samt
- biblioteket.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet i dess lydelse före den 15 augusti 2005).

Datum	Ort
2005-12-02	Göteborg

Ulla-Britt Norin
Eva Wallentin
Kjell Ahlgren
Agneta Kristensson
Ingegärd Hillborn
Alf Johansson